

שיפור השליטה על איכות האשכול - ד"ר אתי אור

ענבי מאכל חסרי חרצן מבכירים הם ממוצרי הייצוא המובילים בענף הפירות. כושר התחרות בשוקי היעד האירופיים נקבע בראש ובראשונה על פי הפרמטר של איכות הפרי ותחום זה הוכר כבעל חשיבות מרכזית. אחת מבעיות האיכות המרכזיות בגידול ענבי מאכל חסרי חרצנים הינה תופעת הזטרת שפרושה קיום פרקציה של גרגרים שאינם מתפתחים כמו שכניהם לאשכול ונותרים זעירים. התנאי לשווקם של אשכולות אלו, הפגומים בעיקר מבחינה אסתטית, הינו טיפול "קוסמטי" עתיר עבודה במהלכו מוסרים גרגרי זטרת מהאשכול באופן ידני- טיפול המעלה באופן משמעותי את עלות הייצור (10-15 ימי עבודה לדונם) וחושף את האשכול המתפתח לפגיעה מיכנית ובהמשך לפגיעת פתוגנים. הזן (Early sweet) SBS (שהופך בשנים האחרונות לזן העיקרי של ענבי מאכל מבכירים הינו עתיר זטרת וכמוהו גם הזן Prime. תופעה זו מכבידה על הכורמים מאד ומחייבת מחקר לבירור מקור הבעיה ולאיתור דרכים לפתרונה. השיטות להתמודדות עם הבעיה עד כה היו בדרך של ניסוי וטעייה ולא התבססו על מחקר שיטתי של הבסיס הפיזיולוגי לתופעה ועל כן אינן מאפשרות שליטה עקבית במימדי התופעה ומיגורה.

על פי הידע שהיה קיים עד לאחרונה נראה היה כי ניתן לתמצת את תופעת הזטרת **כשילוב** בין עידוד חנטה פרתנוקרפית (העדר הפריה אך קיום גרוי להתפתחות שחלה), אי נשירת חנטים פרתנוקרפיים והתפתחות מוגבלת/ אי התפתחות החנטים הפרתנוקרפיים. בחינה מסודרת של הנחות אלו לא נעשתה.

מאחר ועל האשכול נמצאים בשלב ראשוני מספר מאות פרחים שרק חלקם הופך לגרגרי זטרת, לא קיימת אפשרות מעשית לזהות את הפרחים שיתפתחו לחנטים פרתנוקרפיים ולהתחקות אחר מהלך התפתחותם של גרגרי זטרת. קושי זה הינו הבסיס להעדר מידע בשאלות בסיסיות הנוגעות למערכת הקשרים בין החנט המתפתח וסביבתו. בשנה האחרונה התחלנו בבחינת מספר אפשרויות לפיתוח מערכת מחקר מבוקרת שתאפשר השראת התפתחות גרגרי זטרת. נסיונות שבחנו התפתחות שחלה בלתי מופרית בתגובה לאפליקציה של ג'יברלין לתפרחות זמן רב לפני פריחה הביאו בזמן קצר לפיתוח פרוטוקול אמין להשראת זטרת כבדה ולתובנות מפתיעות לגבי האינטראקציה שבין השפעת ג'יברלין לגודל התפרחת על התפתחות זטרת ודרגתה שיידונו בהרצאה.